

Decembrie 2022

Concertul nr. 3 din seria de abonament al

Filarmonicii Israeliene din Tel Aviv

Delia Bodea Jacob

Programul acestui concert a fost neobișnuit pentru că nu a avut în el inclusă nici o lucrare solistică. Desigur, există și alte genuri de concerte mai puțin standard care se organizează de obicei la începutul dar mai ales la încheierea stagiunii în care sunt interpretate lucrări vocal simfonice grandioase de mari dimensiuni. Foarte rar însă se întâmplă ca și acum, să avem în program doar lucrări orchestrale.

De data aceasta, talentatul dirijor **Kirill Petrenko** a fost eroul serii.

S-a născut în anul 1972 la Omsk în Rusia Sovietică din părinți de origine evreiască, amândoi muzicieni. A primit o educație muzicală temeinică în orașul natal iar după 1989 când, familia a emigrat în Austria, și-a continuat studiile la Feldkirch iar apoi la Academia de muzică din Viena. În foarte scurt timp a dovedit calități excepționale de dirijor. Deja la vârsta de treizeci de ani devine director muzical la Komische Oper din Berlin unde funcționează până în 2007. În continuare este invitat să dirijeze orchestre de prestigiu din lume: Chicago, Berlin, Cleveland, Lyon, Radio France și devine tot mai cunoscut și mai iubit de orchestranți și de public. În 2013 este angajat director muzical al Operei din Munchen iar din anul 2019 devine oficial dirijor principal al vestitei Filarmonici din Berlin urmându-i pe renumiții: Hans v.Bulow, A. Nikisch, W. Furchtwangler, S. Celibidache, Herbert von Karajan, C. Abbado, Simon. Rattle.

Prima piesă din program a fost **Variații pe o temă de Haydn, op.56A de Johannes Brahms**. În anul 1870, prietenul compozitorului, C.F.Pohl, istoric al muzicii, i-a făcut cunoscute câteva divertismente pentru instrumente de suflat, atribuite lui Haydn. Lui Brahms i-a plăcut foarte mult tema celui de al doilea, coralul Sf. Anton, formată dintr-un period de cinci măsuri plus cinci, puțin diferit față de numărul clasic (patru plus patru). Așa a luat naștere această minunată lucrare simfonică, compusă din opt variații și finale. Dirijorul și orchestra au fost la înălțime interpretând-o echilibrat, cu multă acuratețe și profesionalism.

A doua lucrare din program a fost tot una concepută sub formă de temă cu variațiuni : **Variațiuni pentru orchestră op.31** a lui **Arnold Schoenberg**, compozitor modern care a deschis un drum complet nou în modul de abordare al armoniei. El a introdus în elaborarea armonică gama celor 12 semitonuri, numită dodecafonică, în locul gamei clasice obișnuite de șapte trepte cu repetarea celei de a opta la octavă, sfidând stilul clasic ca stil de compoziție, renunțând la conceptul de cadențe și rezolvări consonantă. Schoenberg, alături de cei doi discipoli ai săi, Alban Berg și Anton Webern au fondat așa numita „A doua Școală Vineză”, punând bazele muzicii expresioniste, ca replică la cea impresionistă, o muzică atonală, în care este utilizată disonanța, o muzică în care predomină texturile dure distorsionate exprimând realitățile distrugătoare ale secolului XX și decadența omului modern. Premiera ei a avut loc în anul 1928 la Berlin și a fost foarte controversată. Până și acum după aproape un secol, când publicul este tot mai pregătit să aprecieze și să savureze creații inovatoare moderne, această lucrare nu este ușor de primit și de înțeles. Chiar

pentru profesioniști, presupun că o primă audiere nu este suficientă pentru a-i putea aprofunda mesajul. Tema se bazează pe literele numelui lui Bach (în denumirea germană a notelor muzicale înseamnă si bemol, la, do, si) creează o linie melodică interesantă, puțin bizară dar cu o mare putere de expresie. Ea apare la Schoenberg în diferite forme, modulații și tratări contrapunctice. Compozitorul a conceput lucrarea în treisprezece părți: Introducere, tema, nouă variații și finale. Culoarea sonoră, contrastul, metrul (împărțirea ritmică în măsuri) armoniile complexe, dau acestei creații originalitate absolută dar îi conferă și o oarecare dificultate de asimilare. Interpretarea acestei partituri extrem de dificile și solicitante a fost impecabilă.

Ultima lucrare din program, adevăratul punct culminant al serii, l-a constituit **Simfonia a opta în Fa major, op.93**, a marelui **Ludwig van Beethoven**.

Această simfonie este precedată de a șaptea („Apoteoza Dansul”) și se află înaintea ultimei lui simfonii, cea de a noua, cea mai complexă ca dimensiune, arhitectură și mesaj filosofic. Simfonia a opta este printre cele mai scurte ca dimensiune din creația simfonică beethoveniană și a fost compusă în doar patru luni, un timp relativ scurt. Este concepută într-un stil clasic foarte apropiat de stilul celorlalți doi compozitori aparținând primei Școli Vieneze (Joseph Haydn și Wolfgang Amadeus Mozart). Totuși poate că la Beethoven, remarcăm un plus de sobrietate alături de elementele de umor și de melodicitate tipic germană.

Dirijorul Kirill Petrenko împreună cu minunata orchestră au redat acestei creații, ritm, vigoare, culoare ridicând interpretarea pe culmi profesionale și emoționale, rar de atins. Nu întâmplător, artiștii au fost răsplătiți cu aplauze furtunoase, interminabile.

